

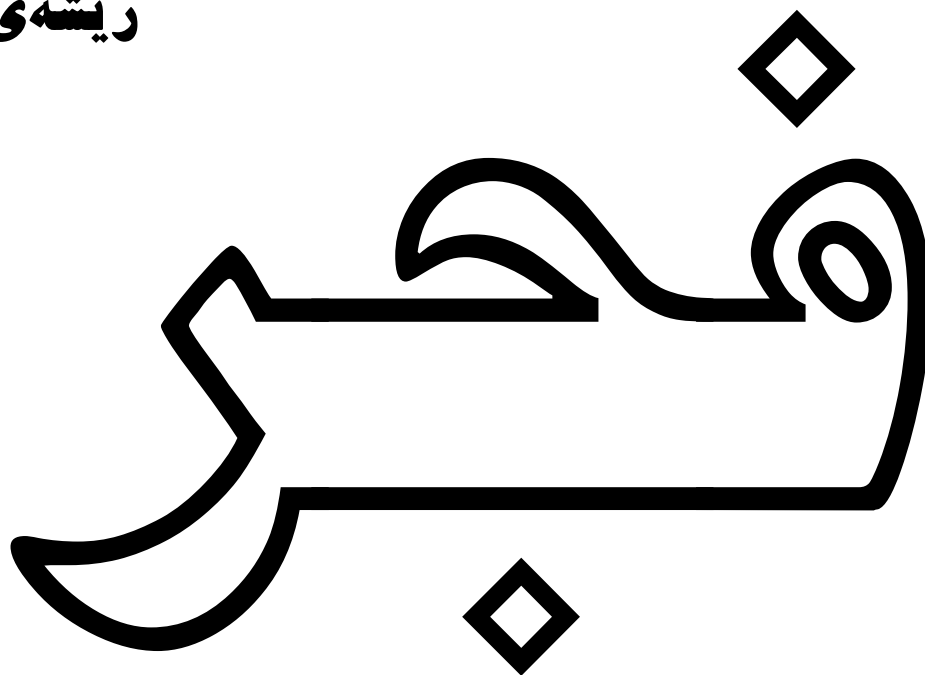

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۲۵۰

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۲۵۰، «فجر» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «فجر» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «فجر» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۲۵۰
ریشه	فجر
تعداد تکرار	۲۴
تعداد مشتقات	۱۶
تعداد ریشه مرتبط	۱۲۴

فهرست مشتقات

۱۶. یُفَجِّرُونَهَا (۱)	۸. فَأَنْفَجَرَتْ (۱)	۴. الْفُجَّارَ (۱)	۱. الْفُجَّارِ (۱)
۱۳. كَالْفُجَّارِ (۱)	۹. فَتَنْفَجِرَ (۱)	۵. تَفْجُرَ (۱)	۲. الْفُجْرَةُ (۱)
۱۴. لِيُنْفِرَ (۱)	۱۰. فَجَرْنَا (۲)	۶. تَفْجِيرًا (۲)	۳. الْفُجْرَ (۶)
۱۵. يَتَفَجَّرَ (۱)	۱۱. فُجُورَهَا (۱)	۷. فَاجِرًا (۱)	

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱۰۱. كلو (۱)	۷۶. عصی (۱)	۵۱. سجد (۱)	۲۶. توب (۱)	۱. اتی (۱)
۱۰۲. كون (۵)	۷۷. عفو (۱)	۵۲. سجن (۱)	۲۷. ثلث (۲)	۲. اذن (۱)
۱۰۳. لبس (۲)	۷۸. عكف (۱)	۵۳. سقى (۱)	۲۸. ثنى (۱)	۳. ارض (۴)
۱۰۴. لعل (۱)	۷۹. علم (۳)	۵۴. سلم (۱)	۲۹. ثوب (۱)	۴. اكل (۳)
۱۰۵. لقی (۱)	۸۰. عمل (۲)	۵۵. سود (۱)	۳۰. ججم (۱)	۵. الله (۱۱)
۱۰۶. لهم (۱)	۸۱. عنب (۳)	۵۶. شدد (۱)	۳۱. جعل (۲)	۶. اله (۱۱)
۱۰۷. لبس (۱)	۸۲. عور (۱)	۵۷. شرب (۵)	۳۲. جناح (۱)	۷. امر (۱)
۱۰۸. لیل (۴)	۸۳. عین (۵)	۵۸. شقق (۱)	۳۳. جنح (۱)	۸. امم (۱)
۱۰۹. مرر (۱)	۸۴. غسق (۲)	۵۹. شمس (۲)	۳۴. جنن (۴)	۹. امن (۳)
۱۱۰. ملك (۱)	۸۵. غفل (۱)	۶۰. شهد (۲)	۳۵. حتى (۲)	۱۰. انس (۳)
۱۱۱. موسى (۱)	۸۶. فجر (۶)	۶۱. شىء (۱)	۳۶. حجر (۲)	۱۱. انن (۹)
۱۱۲. موه (۲)	۸۷. فسد (۲)	۶۲. صلح (۱)	۳۷. حدد (۱)	۱۲. اول (۱)
۱۱۳. نبع (۱)	۸۸. قبل (۱)	۶۳. صلو (۴)	۳۸. حکم (۱)	۱۳. اون (۱)
۱۱۴. نخل (۳)	۸۹. قدر (۱)	۶۴. صوم (۲)	۳۹. حلل (۱)	۱۴. اوی (۲)
۱۱۵. نسو (۱)	۹۰. قرء (۴)	۶۵. ضرب (۱)	۴۰. حلم (۱)	۱۵. ائى (۲)
۱۱۶. نفس (۱)	۹۱. قرب (۱)	۶۶. ضلل (۱)	۴۱. حین (۱)	۱۶. ابی (۳)
۱۱۷. نهر (۴)	۹۲. قسو (۲)	۶۷. طلع (۱)	۴۲. خرج (۱)	۱۷. بجر (۱)
۱۱۸. هبط (۱)	۹۳. قلب (۱)	۶۸. طوف (۱)	۴۳. خشى (۱)	۱۸. بشر (۲)
۱۱۹. وذر (۱)	۹۴. قول (۲)	۶۹. ظلم (۱)	۴۴. خلل (۳)	۱۹. بعد (۳)
۱۲۰. وضع (۱)	۹۵. قوم (۳)	۷۰. ظهر (۱)	۴۵. خون (۱)	۲۰. بعض (۲)
۱۲۱. وقى (۳)	۹۶. كتب (۲)	۷۱. عبد (۳)	۴۶. خیط (۲)	۲۱. بغى (۱)
۱۲۲. ولد (۱)	۹۷. كضر (۲)	۷۲. عثو (۱)	۴۷. دلک (۲)	۲۲. بلغ (۱)
۱۲۳. وله (۱۱)	۹۸. كلا (۱)	۷۳. عشر (۱)	۴۸. رزق (۱)	۲۳. بیض (۱)
۱۲۴. یمن (۱)	۹۹. كلتا (۱)	۷۴. عشو (۱)	۴۹. رفت (۱)	۲۴. بین (۳)
	۱۰۰. کلل (۱)	۷۵. عصو (۱)	۵۰. رود (۱)	۲۵. تم (۱)

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۶۰} وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ كَلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ
۲. {البقرة - ۷۴} ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَقُّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ حَشِيَّةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِعَافِيٍّ لِمَا تَعْمَلُونَ
۳. {البقرة - ۱۸۷} أَجَلٌ لَكُمْ لَيْلَةَ الصَّيَامِ الرَّفْعُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ هُنَّ لَبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَقَا عَنْكُمْ فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُوا الصَّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
۴. {الإسراء - ۷۸} أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَىٰ غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا
۵. {الإسراء - ۷۸} أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَىٰ غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا
۶. {الإسراء - ۹۰} وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَنْفَجِرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا
۷. {الإسراء - ۹۱} أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجَّرَ الْأَنْهَارُ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا
۸. {الإسراء - ۹۱} أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجَّرَ الْأَنْهَارُ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا
۹. {الكهف - ۳۳} كَلِمَاتُ الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ أُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمِ مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهْرًا
۱۰. {النور - ۵۸} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَيْسَ أَذْنُكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَصُومُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
۱۱. {يس - ۳۴} وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ
۱۲. {ص - ۲۸} أَمْ جَعَلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ يُجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ
۱۳. {القمر - ۱۲} وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ
۱۴. {نوح - ۲۷} إِنَّكَ إِنْ تَدْرُهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فُجَارًا كَثِيرًا
۱۵. {القيامة - ۵} بَلْ يَرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ
۱۶. {الإنسان - ۶} عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا
۱۷. {الإنسان - ۶} عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا
۱۸. {عبس - ۴۲} أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ
۱۹. {الانفطار - ۳} وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ
۲۰. {الانفطار - ۱۴} وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ
۲۱. {المطففين - ۷} كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ
۲۲. {الفجر - ۱} وَالْفَجْرِ
۲۳. {الشمس - ۸} فَالْتَمَّهَا فُجُورُهَا وَتَقَوَّاهَا
۲۴. {القدر - ۵} سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ